

**Dunaj** 15. marca. \*) — V torek obhajajo jugoslavjanski dijaki dunajskega vseučilišča imendan biskupa Strossmajerja v veliki dvorani „pri treh Angelcih“ na Vidni. Pri tej lepi priliki se bode tudi program za društvo jugoslavjanskih dijakov predložil in gotovo tudi sprejel. Obširneje o tem vam pišem prihodnjič.

**Iz Kastva** 9. sveč. —č. (*Prva veselica v mladi čitalnici.*) Mesto naše ima čitalnico, kakor so „Novice“ že priobčile svojim čitateljem. Živili rodoljubi, ki so namest „kazine“ stavili narodno čitalnico. 27. svečana bila je prva veselica. Ker je mnogo dijakov reške gimnazije iz kršovice Kastavščine, zato jim je poslal odbor vabilo. Vrla mladina popevaje „Naprej“ doide in podpredsednik gosp. Anton Rubeša jo srčno sprejme. Dvorana bila je lepo nakinčena z bršlinom, narodnimi zastavami, sliko sv. apostolov Cirila in Metoda in slikami jugoslavenkih prvakov: Jelačića, vladike djakovačkega, Bleiweisa, Tomana itd. Mnogo rodoljubov prišlo je iz bližnjih mest, med katerimi tudi g. Henrik pl. Klesius, c. kr. okrajni predstojnik. Mesto predsednika pozdravi goste velečastni gospod Ernest Jelušić, ravnatelj glavne plovanske šole z lepo besedo. Zakaj gospod predsednik ni prišel, ne znam pravega vzroka. Saj vendar ne zavoljo plesa? Na kvarnerskih otokih je dan danes navada, da svečenik (duhovnik) pri novi maši prvi ples pleše z rojakinjo. Ali ga je oplašilo pismo iz Trsta, v katerem se Kastavci opominjajo, naj se varujejo, da ne bi zavoljo čitalnice prišli v velike neprimolike. Ne unega ne tega ne moremo verjeti, al zamolčati nismo mogli, da ga ni bilo, ker bi ga bili radi imeli med seboj. Beseda se je jako dobro vršila. Deklamoval je „Slogu“ po Iliji Gromoviću Sremcu gosp. Ivan Lučić, sedmošolec, „Iharač“ iz Čengić-Age po Ivanu Mažuraniću gosp. Vinko Zamlić, osmošolec, „Cernogorac“ po Sundečiću gosp. Izidor Marković, osmošolec; zatem govoril je vredni g. lečnik Franjo Bahman dvakrat v českem jeziku. Veselica z plesom trajala je do jutra.

**Iz Liburnije** 9. marca. G. — Dva učitelja kastavske dekanije sta prejela zlati križ s krono za zasluge. Ta dva odlična možaka sta: g. Jožef Janec, kaplan v Rukavcu, rojen v Bégunah radoliškega okraja na Gorenškem, in pa g. France Župan, kaplan pri sv. Petru, veprinske plovanije, rojen v Smokuču, brezniške fare radoliškega okraja. Oba se okoli 20 let nevmorno v ljudskih šolah trudita in prav istinito jima je došla slavna odlika: „Za zasluge.“ Srčno vama čestitam rojaki in prijatli vaši. Slava!

**Iz Istre.** — „Novice“ poznajo marljivega svilorejca Pužmana iz Poljč na Gorenškem, pa tudi v narodskem obziru pravega poštenjaka; al nesrečen je vrli oče s svojima sinovoma, iskrenima rodoljuboma. Stareji Janez Pohar, publicist in ministerski uradnik v Belemgradu, ob pamet je! — drugi sin Jožef Pohar, zapustivši 6. gimnazijsko šolo se je podal lani po vseh Svetih na morje na Frankovičev trijarbernik „Eötvös“ s takim veseljem, kakor da gré na pir (svatbo); v kratkem se je v mornarstvu tako izuril, da ga je kapitan visoko čislal. Al žalostna mu osoda! 2. dne svečana ob 6. zjutraj je padel v morje; v sredozemnem morji 15 milj od Malage so ga valovi požrli. Vsa pomoč bila je zastonj! Žalostnim starišem naj so v tolažilo kapitanove besede: „in tako je končal vrli mladeneč svoje nadepolno življenje. Za istino, škoda! Bog naj sprejme lepo njegovo dušo! Da vam pravo povem, ta žalostna zguba mojega bodočega brata (v malo letih go-

tovo bi bil kapitan) mi je močno srce ranila; od onega časa sem vès zbežan; kajti odkritosrčno Vam povem, da mi je bil (med 16 mornarji) najdražji in najljubši. Nikoli nisem imel na brodu tako izvrstnega in omikane mladence, in nikoli več ga ne bodem imel.“ Tako piše iz Bordeaux-a 23. sveč. 1867 kapitan Paikurić svojemu gospodarju g. Frankoviću na Reki.

**Iz Ptujja.** — V nedeljo 24. sušca t. l. ob 8. uri zvečer bode v tukajšnji čitalnici „beseda“ z glediščem, tombolo in petjem. Odbor.

**Iz Jelšan** — Čitalnico našo smo na pustni ponedeljek odprli sè jako sijajno „besedo“. Nate popis njen! (*Vse, tudi izvrstni govor predsednikov natisnjemo prihodnjič, ker danes nam prevažne volitvene zadeve še jemljejo mnogo prostora. Vred.*)

**Iz Šmartna pri Litli.** — Za župana občine naše je izvoljen posestnik in mlinar Jožef Koprivnikar.

**Iz Podgradovca blizu Dola** 13. sušca. — Delj časa že nisem nič pisal „Novicam“, danes pa moram pero vzeti v roke, da pišem par vrstic. Žalosten sem bral v 10. listu „Novic“, da je naš deželni zbor razpuščen in da so zopet nove volitve razpisane. Čemu neki? Volilci brdskega in kamniškega okraja, kakor povsod, zaupamo tudi danes našemu poslancu prečastitemu g. dekanu Tomanu; volili ga tedaj bomo vsi ene misli, enega djanja. Mi smo do dobrega prepričani, da gosp. tehant za nas dobro delajo, in da bodo tudi kaj opravili, da bo le večina zborova tega duha kakor so oni. Gospodar še dobrega pôsila rad ne zgubi, kako da bi mi iskali družega poslanca, ko imamo skušenega dobrega! Naj gospodje v Ljubljani nikar ne zamerijo kmetu, ako jo tako pové, kakor pri srcu misli. Zato stokrat rečem: kdor ima kaj dobrega, tega naj se drži, še Bog, da ga ima! „Boljši je drži ga, kakor lovi ga“ — tak je star naš pregovor. Mislim, da pametni ljudje povsod tako mislijo. Podgradovec.

## Nove volitve za deželni zbor so pred durmi!

**Náte, rojaki, vodilo, kako se obnašati in kako spoznavati volkove, ki se v ovčjem oblačilu plazijo okoli vas!**

1. pismo.

### Kako se vesti pri volitvah.

Volitve za poslance v deželni zbor kranjski bodo za kmečke občine ali srenje prihodnji torek 26. t. m., za mesta in trge pa prihodnjo sredo, 27. t. m.

Da se boste, dragi rojaki, vedeli ravnati pri teh volitvah, naj vas opomnimo danes na neke reči, na ktere se pri zadnjih volitvah ni povsod pazilo. Tako so prišle potem neke napake in pomanjkljivosti na dan, zavolj katerih je bila potlej v deželnem zboru razprava, ali so take volitve veljavne ali ne.

Po storjenih skušnjah vam tedaj v naslednjih vrsticah naznanjamo, na kaj je pri volitvah posebno paziti, namreč:

1. Vsak volilec naj seboj prinese svojo izkaznico (legitimacijo), in kedar ga volitvina komisija po imenu pokliče, da voli, naj ji oddá svojo izkaznico, ktera se dotičnemu zapisniku priloži. — Vendar kazanje in oddajanje izkaznic ni bistvena potrebščina. Zato, ko bi kateri volilec po nesreči izkaznico izgubil, naj vse eno volit pride. Volitvina komisija, ktera ima soditi, ali je kdo pravi volilec ali ne, ona mu ne sme pravice kratiti, če ga pozna in ga najde med volilci vpisanega. Njena razsodba o tem pa naj se v zapisniku omeni.

2. O glasovanji se morata narediti dva glasovna imenika (Abstimmungs-Verzeichnisse); enega piše pisar,

\*) „Novice“ se bojo gratis pošiljale gosp. očetu Vašemu.

ki ga politiški komisar seboj pripelje, drugega pa en ud volitvine komisije.

3. Kadar se glasovanje konča morata volitvina komisija in politiški komisar oba glasovna imenika podpisati.

4. O volitvi sami se naredi poseben zapisnik, kterege tudi volitvina komisija in politiški komisar podpišeta.

5. Vsak volilec mora sam voliti priti, in ne sme koga drugega namesto sebe poslati. Od tega so vendar z pogledom na §. 13. a) in b) deželnega volitvenika in na §§. 4., 5. in 6. občinskega volitvenika za mesta in trge zunaj Ljubljane, ti-le izjemki:

- Nesamostalni ljudje, ki pa imajo pravico voliti, volijo po svojih postavnih zastopnikih, tedaj pod jerobstvom in skrbstvom stoječi po svojih jerobih in skrbnikih. Ime jerobovo in skrbnikovo se postavi tudi v glasovni imenik.
- Tudi samostalne ženske morajo same voliti priti. Le zakonskim ženam je pripuščeno, da volijo po svojih možéh.
- Za skupščine (korporacije), društva in družbe volijo tisti, kateri jih imajo popostavi zastopati, ali pa tisti, ktere ti zastopniki pooblastijo. — Ako je kdo od več korporacij ali društev zastopnik, sme toliko glasov oddati, kolikor korporacij ali društev namestuje. Pooblastil pa ne sme nihče več ko eno samo sprejeti. — Ime zastopnikovo in pooblaščenčevo pride v glasovni imenik, in pooblastilo se zapisniku priloži.

Dragi rojaki! pri zadnjih volitvah ste jasno pokazali, da njihovo važnost umete in spoznavate. Po tem, kar se je od tistihmal prigodilo, so sedanje volitve še veliko več vrednosti in več pomembe. Domočina pričakuje od nas, da se boste po tem spoznanji obnašali, — da se boste tako živo in še živeje ko prvokrat volitev udeleževali, in da boste pri tem toliko važnem opraviu eden drugemu, ako bo treba, spodbujalci, podporniki in vodniki.

## 2. pismo.

### Laibacherčne laži.

„Laibacherica“ od 14. dne t. m. prinaša pod nadpisom „Neuwahlen (nove volitve) III.“ en spis, v kterem se strašno napenja, da bi ovrгла temeljiti odgovor, ki so ji ga dale zadnje „Novice“. Pa spodletelo ji je popolnoma! Ona je sicer sto reči trdila; ali samo otrobe je vezala; dokazala ni nič. Zato nam ni treba, da bi ji „Novice“ kaj za svojo brambo odgovarjale. Vendar ker se je vmes tudi enkrat prav debelo zlagala, ne moremo si kaj, da bi teh laži pred svetom ne razkrili, ne da bi poboljšali pisatelja njenega, zakaj tega se ne nadjamo, ampak samo zato, da ljudje poznajo tega „krivega preroka.“ Zato postavimo tukaj doli ne vseh, ampak le nekoliko posebno tolstih, po kterih bo vsak sam lahko sodil, s kom imamo opraviti.

1. trdi, da po dr. Bleiweisovem šolskem predlogu nemščina ne bo več pravice imela, ko francoščina. — Ali je mogoče, da se v vladnem časniku kaj takega pisati sme, ki je vendar že sam ne le enkrat omenjeni predlog prinesel, iz kterege je lahko videl, da je v njem nemščini ne le ravno toliko, ampak še več pravice odločene, kot slovenščini!

2. blodi, da je slovenski jezik v šoli in uradni že vse pravice dosegel, kar je le mogoče. — Tedaj dve pičli uri na gimnazii in realki, ki še za vse obligatni niste, potem krščanski nauk v par razredih dolnje gimnazije in realke; v kancelijah pa po večem toliko, ko

nič: to je tisto vse, kar ima slovenski jezik po „Laibacherčni“ misli pričakovati! — Ljudjé, pravi dalje, se ne pritožujejo. Kako se predrzne kaj takega trditi „Laibacherica“, v kateri je bilo še pred malo tedni brati, kake peticije so prišle od ljubljanskega in kranjskega mesta; in kako so soseske prosile, da naj se jim iz kancelij po slovensko dopisuje. Kakošne misli je bil zastran tega zadnji, z ogromnimi večinami izvoljeni deželni zbor: tega se vé, „Laibacherica“, ki je tudi vladni list, ni dolžna vedeti!

3. trdi, da imamo nemškemu jeziku vse zahvaliti, kar imamo: svojo srečo, svoje izobraženje in še celó svoje bitje (eksistencijo). No, to je enkrat spet kaj novega! Tedaj ne, kakor sveto pismo pravi, Bogu, ampak nemškemu jeziku imamo svoje bitje, in tudi svoje premoženje ne božjemu blagoslovu in svojemu trudu, ampak vse imamo le nemškemu jeziku zahvaliti!! Kdor tega ne verjame, naj le bere „Laibacherico“ od 14. t. m. Zdaj pa tudi vemo, da je že naš stari junak Samo in da so vsi njegovi vojščaki že nemško morali znati, zakaj drugače bi jih ne bilo. In zdaj moramo hotè ali nehotè pritrditi, da nemški jezik za nas Slovence res ni tuj, saj smo ga morali pred znati, ko slovenskega, drugače bi nas ne bilo! Pa tudi to mora zdaj resnica biti, kar „Laibacherica“ trdi, da je dr. Bleiweis-u (sic!) le nemščina mogoče storila, da je odgovor „Laibacherici“ v „čednih periodah“ prinesel. Zdaj pa le podklop Demostenes, Ciceron, in vsi drugi sloveči govorniki starega in novega časa; ne bahajte se več, saj vemo, da ste se lepih period le od Nemcev naučili!

4. pravi, da je g. Svetec govoril proti principu, da bi moral vsak vojščak biti. O prelubeznjiva „Laibacherica“, potrudi se vendar, in poglej v stenografično poročilo, pa boš precej videla, ako nisi slepa, da o principu ni bilo niti govorenja, ampak le o tem, da naj bi se nova postava zastran nabiranja vojakov ustavila, dokler bi ji narodni zastopniki ne pritrdili, in da je g. Svetec kakor dr. Bleiweis le to rekel, da je nova postava preostra, ker služba pod puško predolgo trpi, in ker ni določeno, kateri in kadaj se smejo ženiti, kajti če bo vsak vojak, in se vojaki ne bodo smeli ženiti, mora zakonski stan popolnoma prestat. — Če „Laibacherica“ trdi, da je naš deželni zbor za to reč le zavolj tega se potegnil, da bi se prikupil (ad captandam benevolentiam), prašamo: zakaj so se pa drugi deželni zbori po nemških deželah, zakaj se je ogerski zbor ravno za to potegoval, in zakaj so prešvitli cesar na Ogorskem novo postavo tudi ustavili? „Laibacherica“ pravi, da so Ogri potem sami privolili potrebno število vojščakov. Ali smo se mi kedaj tega kratili? Ali se nismo samo oktroirani novi postavi uprli, kakor Ogri, samo da je Ogrom obveljalo, nam pa ne?

5. trdi, da g. Svetec ni prav prerajtal, za koliko je kranjska dežela z davki preobložena; da ni razločeval surovega prihodka od čistega, in da tistih 705.198 gold., za ktere so pridelki kranjske dežele više cenjeni od štajarskih, so le surov prihodek ne pa čist. Kranjska dežela bi se res „Laibacherici“ prav lepo zahvaliti morala, za marljivost, s katero obravnave deželnega zbora na nič deva, ako bi ne vedela, da od nje po njenem stališči in po službi, v kateri je, ni kaj drugega pričakovati. Kar se pa gosp. Svetca tiče, ne verjamemo, da bo kedaj k „Laibacherici“ hodil rajtanja se učiti, in razloček med surovim in čistim prihodkom poznavat. Le to bodi tukaj povedano, da če se „Laibacherica“ hoče potruditi in enmalo bolj na tanko prebrati g. Svetca poročilo o davkih, brez velike muke najde, da tistih 705.198 gold. ni ne surov ne čist dohodek, ampak le razloček ali diferencija, za katero

so v katastru kranjski pridelki više cenjeni od štajarskih. Ta diferencija pa, ako je v surovem prihodku, mora po Adamu Riese-tu ostati tudi v čistem, dokler so odbitki (Abzugsposten) enaki, in g. Svetec je dokazal, da so odbitki za kranjske pridelke še manjši kakor za štajarske. — Zato naj „Laibacherica“ svoj po drugih vodilih izdelani račun le v peč vrže, in drugi pot, predno bo šla drugemu površnost očitati, naj poprej pred svojim pragom pomete.

Če se „Laibacherica“ hrusti, da, ako bodo davki zmanjšani, bo to le skrbljivosti politiške in finančne deželne oblasti zahvaliti, mi ji tega ne bomo zamerjali, saj vemo, da se vsak služabnik svojemu gospodarju, ki mu kruh reže, rad prilizne. Tudi bo deželi celó vsemu, ali ima zljajšanje svojih težav vladi ali deželnemu zboru zahvaliti; samo da bi zaželeno zljajšanje le že enkrat prišlo! Samo to se drznemo prašati: kaj vlada tako dolgo čaka? Saj so jo zastopniki kranjske dežele že od leta 1843 sem v eno mer opominjali, in tudi deželni zbor se že 6 let poganja, pa smo še komaj za spoznanje na boljem. Kaj tedaj čakate politiška in finančna deželna oblast? Ker je tedaj milostljivi cesarski sklep od 31. decembra 1864 dozda tako malo sadú obrodil, zato smo še zmiraj tega pohlevnega mnenja, da tudi zastran znižanja davkov deželni zbor še ni odveč, in da dežela tudi za to reč pravih in srčnih zastopnikov potrebuje, ki se ne bodo bali ne vlade ne njenih organov, kedar gré za pravico, ampak bodo resnico, kedar bo treba, vsakemu lahko naravnost povedali.

### 3. pismo.

#### Nepoštene agitacije.

Gospod dr. Zarnik je v poslednjem pismu dobro razložil, kaj je ob volitvah pošteno agitovanje (delovanje). Vse drugačno agitovanje pa je to, ako ljudje kujejo laži in jih z besedo in v pismu trosijo po svetu, natolcujejo poštenjake, delajo zvijače in napenjajo v hudobii svoji vse moči, da bi vodo napeljali na svoj mlin, to je, da bi zmotili in premotili ljudi, da ne bi volili prejšnjih poslancev. Ta jim na uho trobi: „ne volite jih, kajti oni razdirajo cesarstvo“ (tako je govoril nek kancelijsk gospod na Gorenskem); drugi: „ker ste tega za poslanca izvolili, zato se bo pri vas večkrat primerilo, da bo drug družega ubil“ (tako je govoril nek drug kancelijsk gospod na Notranjskem); tretji: „zato je solnce mrknilo unidan, ker so bila nebesa žalostna, da se je deželni zbor moral razpustiti“ (tako je kvasil nek bedák blizo Ljubljane); četrti: „farjev ne volite (tako je v Šenčurski fari vabil „rihtni“ hlapec ljudi k novim volitvam); oni delajo le na to, da bi kmet neumen ostal“; neki krčmar v Novem mestu je črnil večino poslancev, da so „Landesverräter“; zatožen pri sodnii, se bo videlo, kako bo to dokazal. — Po takih peklenških zvijačah delajo za žive in mrtve, da bi, ker jim je pri prvi volitvi spodletelo, zdaj pri novih volitvah srečnejši bili. Pameten človek, naj si je v kmečki ali v gosposki suknji, sicer brž vidi, kam s takimi sleparijami pes taco molí — al če vendar vjamejo kakega prostega človeka na svoje limanice, je to le zatega voljo nevarno, da ta več družih ne preslepí; kajti ena garjeva ovca — po znanem pregovoru — več garjevih naredí.“

S temi in enacimi lažmi pa cigansko agitovanje ni še pri kraju.

Tudi po časnikih razpošiljajo hudobno obrekovanje. Ker se pa tak hudobnež ne upa sè svojim imenom na dan, si dene maskaro na obraz in se podpiše „v imenu več volilcev“; da bi tako obrekovanje več

izdalo, se celó iz vnanjih krajev iščejo po njih zmotljenih privržencev na pomoč. Take psovke, o katerih gotovo noben pošten Kočevar ne vé, se kujejo zoper g. Svetca in tiskajo s črkami, za palec debelimi, se razpošiljajo po kočevski zemlji, da bi spodkopali volitev kot zlató poštenega in izvrstnega možaka.

To vse, kar smo zdaj povedali, se je godilo in se godí v domači naši deželi. Al ciganske agitacije v domačii niso še zadosti protivnikom našim; oni kličejo še na pomoč privržence svoje iz ptujih krajev.

Náte, dragi rojaki, tù žive dokaze, da práv očitno vidite, da k imenovanim pripomočkom se vrsté še drugi. Že nekaj dni hodi po Ljubljani govorica, da se v Trstu na pošto dana grozilna pisma pošiljajo gospodom narodnega volilnega odbora in drugim. Pripoveduje se, da so trijem, po svojih službah in po svoji izobraženosti visokim duhovnikom te dni prišla taka brezimena pisma. Eden izmed teh gospodov je menda tudi sam svitli knez in škof, ktereга skriti dopisnik nagovarja, da bi ukazal dekanom, naj bi pripomogli, da več ne pridejo v deželni zbor taki poslanci, kakor zadnjič; naj se škof na čelo postavi nemški stranki, ktera ga bode potem pestovala, kajti delati je treba, da se osnuje velika nemška republika! Drugo pismo dvema duhovnikoma neki obéma enako žuga s prav resnimi rečmi, ako v štirih dnevih ne stopita iz narodnega volilnega odbora, ter na konci menda pri obeh enako trobi v velikonemško trobento: „hoch ein freies Deutschland“!

Da naši protivniki delajo v zvezi celó z dunajskimi „nemškimi liberalci“, kateri kakor pajki hočejo zapresti v svojo oblast tudi naše slovenske dežele, kaže nam práv očitno to, kar se je našemu poslancu gosp. dr. Klunu te dni zgodilo. Dr. Klun je na dunajski kupčijski akademii visoko spoštovan profesor. Brž ko je dunajska „nova Pressa“ izvedela, da on, kakor vsak poštenjak, stoji v vrsti domačih in se poteguje za pravice domovine svoje, ga je vrgla v koš „slovenskih ultramontancev“ in kričati jela: križajte ga! In res, njeno hujskanje ni bilo zastoj. Pred malo dnevi poslalo mu je vodstvo pismo, v katerem se mu služba odpoveduje, ako še gre v deželni zbor kranjski. Ko je „nova Pressa“ to brž z veliko glorio svetu naznanila, nismo še verjeli, da more strast „nemških liberalcev“ tako deleč segati, da bi se ne dovolilo dr. Klun-u to, kar se dovoli 50 drugim profesorjem in uradnikom, da morejo za čas zbora odpust dobiti; ljubeznjiva pajdašica Pressina „Laibacherica“ se vé da je brž gorko prinesla to novico, — al česar nismo verjeli, da je mogoče, resnica je vendar po pismu, ki smo ga prejeli iz rok dr. Klun-a. Kakor nas je zavzelo to nemško silstvo, da se visoko spoštovanemu možu z odpovedjo službe žuga, ako iznova sprejme poslanstvo v kranjski deželni zbor, tako nas je nepopisljivo razveselil oklic, ki nam ga je poslal v Ljubljano, v katerem osramotuje vodstvo nemške akademije, ker pravi: ako mi ljubljansko mesto vnovič zaupanje skaže, da me voli za svojega poslanca, grém in pustim dobro plačano službo. To se pravi žrtovati domovini tudi premoženje, ako je treba; zdravje in življenje že tako žrtuje, kdor je poslanec brez strahú. Takih mož se pač ne nahaja v tistem taboru, v katerem „nova Pressa“ in privrženci njeni tičijo, sicer bi si ne bilo vodstvo kupčijske akademije izduhtala tacega sredstva, češ, „pritisnimo dr. Klun-a s tem; to bo pomagalo, da ne gré več v Ljubljano.“ Naj sledí zdaj razglas dr. Klun-a, da svet sliši, da z „Laibacherico“ in njenimi brošurami so „nemški liberalci“ v ozki zvezi. Tako-le se glasi:

## Gospodom volilcem v Ljubljani.

Upravno svetništvo dunajske trgovske akademije mi je naznanilo 13. sušca tekočega leta, da bi mu to veljalo za odpoved moje službe, ako sprejemem poslanstvo v Kranjskem deželnem zboru.

Vsled tega primérljeja se mi potrebno zdi, gospodom volilcem v deželnem glavnem mestu Ljubljani naznati, ako me v Kranjski deželni zbor zopet izvolijo, da mi bode to le porok njihovega stanovitnega zaupanja do mene, in da torej volitev gotovo in po vsaki ceni sprejemem. Dostojnost, k kateri me zaupnost mojih somestnjakov kliče, mi velja za največo čast. V prid in blagor domovini naj je volján vsak rojak, ako je treba, tudi še več položiti na darilnik ljubljene očetnjave kakor pa le kako „službo!“ Le z darežljivostjo potrjujemo svoje glasilo: „Vse za Boga, cesarja in domovino!“

Na Dunaju, 17. sušca 1867.

Profesor dr. Klun, mestnjani Ljubljanski.

4. pismo.

### „Kranjci pazite!“

„Zastonj se mačke švigajo“ — je star slovensk pregovor. Ta pregovor nam je na misel prišel, ko smo zagledali brošuro (bukvice) v slovenskem jeziku pisano, ki jo je ravnokar po svetu poslal eden izmed tiste stranke, ktera v deželnem zboru še nikoli ni domače besedice zinila, — tiste stranke, ktera ni pripustila, da bi se obravnave deželnega zbora tiskale v domačem jeziku, — tiste stranke, ktera za deželni zbor noče več prostora, da bi tudi naši ljudje iz dežele mogli poslušati priti. Res mora tedaj kak poseben zajic za tem grmom tičati, da namestnik te nemškutarske stranke govori zdaj v slovenskem (če tudi zelo skaženem) jeziku! Poglejmo si v naglici to brošuro malo bolj na tanko, da svetu pokažemo, iz kakošnega namena je skovana ta pisarija.

Koj na prvi strani začne udrihati ta „Brezimenovič“ na vso moč po naši častiti duhovščini ter pravi: „Da je zbor od leta 1861 razun milostljivega knezoškofa le enega duhovna med svojimi udji (lepa slovenščina!) štel, pa je vendar šest let srečno preživel. Zadnji dež. zbor je po štirinajst dnevnem hiranju umrl, vsi šest dušni zdravniki (zopet lepa nova slovenščina!) ga niso zamogli pri življenju ohraniti. Duhovščina toraj ni bilo srečna botra novorojenemu zboru, njega kerst in pogreb je pa Vam (Kranjcem) veliko stroškov prizadjal.“ Potem udriha po častitih gosp. korarjih ljubljanskih in kaplanih po deželi in sploh po duhovščini, zraven tega pa reče prav potuhnjeno: „Mi vsi, ki smo se od matere slovenščino učili, naj se zovemo Slovence ali Kranjce, smo vsigdar zvesti katoličani!“ In kako še „Brezimenovič“ podpira ta izrek? S tem, da stavi v izgled Ljubljano, kjer je eden njegovih tovaršev dvema duhovnoma glas dal, o katerem se ne vé, ali mu je bila resnica s tem ali le burka? Ti revež „Brezimenovič“ take reči moraš rabiti za dokaze!

Hudobne so dalje besede „Brezimenoviča“, ki pravi, da nasveti národnih mož bi bili popolnoma uničili cesarjeve namene zastran uravnave našega cesarstva. To ni resnica! Oseba presvitlega cesarja naj se ne vleče tam vmes, kjer ne gré. Nameni vlade ali regirunge naj se ne imenujejo nameni cesarjevi! Tako zamenjavanje zapopadkov je nepošteno. — Čudne laži trosi „Brezimenovič“ o shodu federalistov, ki je bil 15. februarja na Dunaji. S tlako in desetino si prizadeva strašiti kmečke volilce, in ne pomisli, da mu danes še otrok take neumnosti več ne verjame. — Da

smo se mi Slovenci z našimi slovanskimi brati na Češkem porazumeli, to „Brezimenoviča“ grozno peče in grize; kajti pravi, „da zadnje dni so neki po telegrafu med Ljubljano in zlato Prago švigala vprašanja in odgovori.“ Zakaj vendar — si „Brezimenovič“ misli — niste raji telegrafovali v Gradec, na Dunaj ali pa celo v Berlin? To bi bilo dopadlo „Brezimenoviču“, da bi bil veselja poskakoval! — Proti koncu pravi „Brezimenovič“: „Pravi domoljub je tudi zvesti Avstrijanec. Njegova skrb je, skladati Avstrijo, ne pa jo razcepiti!“ Prav dobro se je vjel na lastne limanice! Kdo neki hoče razcepiti Avstrijo? mi, ki povdarjamo vedno njeno celoto in enoto, ali pa vi, ki jo hočete z Magjari vred razdvojiti v dve polovici? Tukaj ti je pa spodletelo ljubi „Brezimenovič“! Saj je bil ravno zaradi tega razpuščen naš deželni zbor, ker je izrekel svoje skrbi o tem in je proti razcepljenju Avstrije! Nikdar nismo mi pri klicu „Vse za domovino“ pozabili družega klica „Ne pozabimo Avstrije“! Priča temu so ravno zadnje dogodbe. Da podtikuje „Brezimenovič“ na koncu svoje brošure vrlim našim narodnjakom, ktere čisla ves slovenski svet, sebične nagibe, to je ravno ena istih nesramnic, ktere so skrhano orožje v rokah naših nasprotnikov. Nevredno se nam zdi o tem kaj več govoriti; saj bralci danes berejo, kakošna se godi narodnjaku Klunu.

Dalje pravi „Brezimenovič“: „Pazite toraj, ne dajte se premotiti. Kakor si bote postljali, tako bote poznej počivali. Izid sedanjih volitev bo bolj ali manj globoko v Vaš žep segal“. Ravno te besede ponavljamo tudi mi: Pazite in ne dajte se premotiti volkovom, ki se plazijo v ovčjih kožah okoli Vas! Kakor si bode te postljali, tako bode te ležali. Postljite si tedaj tako kakor Vam svetujejo rodoljubi, ktere poznate.

„Brezimenovič“ pa naj nam pokaže svoj obraz, da bode narod slovenski vedel, kakošnega „rodoljuba“ (!) ima pred seboj! Na njegov tako kosmato nastavljen brgon menda ne bo nobenega tiča vjel! Vi pa volilci kranjski, poslušajte glas skušenih, Vam znanih rodoljubov in enoglasno volite svoje bivše poslance, po takem grdem obrekovanji prave mučenike naše in neprestrašene brambovce domovine! Pokažite svetu, da ste mož-beseda!

**Iz Ljubljane.** Dramatično društvo, ki se je ustanovilo v Ljubljani, je sprejelo cesarsko potrjenje.

— (*Morivec lastne svoje matere.*) V petek 15. dne t. m. je na vislicah smrt storil trinog, ki je lastno svojo mater umoril. C. k. deželna sodnija ljubljanska v smrtni sodbi popisuje to dogodbo tako-le: „Anton B. v Št. Vidu pri Vipavi rojen, 24 let star, katoliške vere, neoženjen kajžarjev sin, razuzdanega, brezvernega življenja, postopanju in tatvini udan človek, je živel s svojo materjo, Ano B. v vednem prepiru; večkrat je ž njo grdo ravnal in jeseni leta 1864. še celo sklenil jo umoriti. Od tega časa, ko je grozoviti ta sklep storil, je vedno priložnosti iskal, da svoj namen spolni; trikrat je tudi sam poskušal, svojo mater umoriti, in tudi najemnike iskal, da bi to grozovitost za plačilo storili. Pa akoravno se je vselej pripetilo, da svojega hudobnega sklepa dovršiti ni mogel, vendar ni poslušal glasu svoje vesti, dokler grozoviti sklep njegov dopolnjen ni bil. Dne 17. svečana leta 1866. zvečer po Ave-Marijinem zvonjenji se podá mati v sosedov vinograd in reče sinu, naj jo tje spremi. Pri tej priložnosti, ko je ona tukaj trto izkopavala, on pa malo na strani od nje v temnem mraku stal, sklone še enkrat svojo grozovitost doprinesiti; hudobnež še moli poprej, da bi se to krvavo